

בג"ץ 18/

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בעניין שבין :

התנועה למען איכות המינהל במכרזים ציבוריים (ע"ר
 מס' 580662559) ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אורן שבת, מרח'
 משכית 22 הרצליה פיתוח, טל' 09-9543895, פקס' 09-
 9545033

העותרת

-נגד-

שר הפנים, אריה דרעי
 ע"י פרקליטות המדינה מרח' צלאח א' דין 20,
 ירושלים 9711052

המשיבעתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי, המורה למשיב, שר הפנים, לבוא וליתן טעם :

מדוע לא יחייב את הרשויות המקומיות בתקנות ובצווים
 הרלוונטים (כמפורט להלן) להעמיד (באתרי האינטרנט
 המשמשים אותן) באופן יזום לרשות הציבור, מידע מוקדם אודות
 כוונותיהן לקבל החלטות להתקשר בחוזים עם גורמים פרטיים
 שלא באמצעות מכרזים פומביים, ואת ההנמקות לאותן כוונות,
 ומדוע לא יחייב את הרשויות הנ"ל ליתן לכל צד מעוניין שהות
מספקת להגיש את השגותיו?

בנוסף, מדוע לא יחייב את הרשויות המקומיות לפרסם בפומבי את
 החלטותיהן לגבי התקשרויות בפטורים ממכרזים פומביים?

לחלופין, יתן שר הפנים טעם :

מדוע לא יפעיל את סמכויותיו לפי פקודת העיריות [נוסח חדש]
 להחלת הוראת תקנה 3(15) לתקנות העיריות (מכרזים) ביחס
 לכלל הוראות הפטור ממכרז פומבי הקבועות בתקנה 3 לתקנות
 העיריות (מכרזים); ומדוע לא יפעיל את סמכויותיו לפי פקודת
 המועצות המקומיות לקביעת הוראות דומות ביחס למועצות
 אזוריות ומועצות מקומיות, בצו המועצות המקומיות (מועצות
 אזוריות), תשי"ח-1958 ובצו המועצות המקומיות (א), תשי"א-
 1950, בהתאמה?

נימוקי העתירה

1. להלן יובאו נימוקי העתירה.
2. יצוין, כי עובר להגשת עתירה זו פנתה העותרת, מספר פעמים אל המשיב במטרה למצות את ההליכים ללא הגשת עתירה (על כך יורחב להלן), אך היא לא נענתה.
3. לאחר שחלפו למעלה מ- 45 הימים הקצובים בסעיף 2(א) לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958 למסירת החלטת המשיב בפניית העותרת, והחלטה כזו לא נמסרה, רואים בכך החלטה לסרב לבקשה ללא מתן נימוקים (חו"ד משרד המשפטים מיום 29.10.2017 לעניין **"הסדרת חוסר בהירות בחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958"**).
4. מכאן העתירה.

הצדדים

5. העותרת הינה ארגון ללא כוונת רווח, שתכליתה, בין היתר, לפעול למען קידום ושיפור איכות המינהל בקרב הרשויות המקומיות, בדגש על התקשרויות ציבוריות ומכרזים ציבוריים.
6. המשיב הינו שר הפנים, והגורם המוסמך, בין היתר, לפי סעיפים 198 ו-347 לפקודת העיריות [נוסח חדש], לקבוע תקנות לעניין מכרזיהן של עיריות, והינו השר המוסמך לפי סעיף 2 לפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש] לקבוע צווים להסדרת עניניהן של מועצות מקומיות ואזוריות.

רקע קצר

7. "דרך המלך" להתקשרות הרשות הציבורית עם ספק, באשר הוא, היא באמצעות מכרז פומבי, ראו עע"ם 8284/08 **תעשיות אבן וסייד בע"מ נ' מינהל מקרקעי ישראל** (13.9.2010). חרף זאת, מן הידועות היא, כי רשויות הציבור בישראל, ובכללן הרשויות המקומיות מקבלות, כעניין שבשגרה, החלטות על התקשרות בחוזים בפטור ממכרזים פומביים.
8. כאשר הרשויות המקומיות מתכוונות לערוך התקשרויות בפטור ממכרזים, ההנמקות להן (וההחלטות המאשרות או דוחות אותן), אינן מתפרסמות בפומבי, כפי שראוי שיעשה, וכמתחייב מעקרון השקיפות. בענין זה, יש הכרח לקיים הליכים ראויים בכל הקשור לקבלת ההחלטות על התקשרויות, וקיימת חובה לשמור על תקינותם של הליכי ההתקשרויות הציבוריות ברשויות המקומיות.

9. מצב זה, של חוסר שקיפות קיצוני ביחס להליכי קבלת החלטות על פטורים מחובת פרסום מכרזים פומביים ברשויות המקומיות מונע מצדדים העלולים להיפגע מאותן החלטות (כדוגמת ספקים אחרים שאף הם בעלי יכולת לספק את הטובין או את השירות לאותן רשויות) להעלות את השגותיהם "בזמן אמת", קרי בטרם תתקשרנה אותן רשויות בחוזים – ללא פרסום מכרזים פומביים.

בנוסף, מצב זה גם מונע את האפשרות לקבלת הצעות טובות וזולות יותר מספקים פוטנציאליים אחרים שאולי ישנם, ובכך הוא גורם לבזבוז מיותר של כספי הרשויות המקומיות ופוגע במיקסום התועלת הציבורית.

10. יש להניח, כי לנוכח חוסר השקיפות שנוצר, חלק ניכר מהצדדים הנפגעים מהתקשרויות ללא פרסום מכרזים פומביים, כלל אינם מודעים לאותן התקשרויות וממילא, הם אינם מודעים לפגיעה הקשה בזכויותיהם לכשזו נגרמת. כמו כן, גם הרשויות המקומיות נמנעות מלברר האם קיימים ספקים אחרים המסוגלים לספק לרשות את הטובין או השירותים המבוקשים בתנאים טובים בהרבה. כתוצאה מכך, הן אינן מודעות להפסדים שהן גורמות לקופה הציבורית בשל התנהלותן הבעייתית.

11. יתר על כן, המצב המתואר, שבו מתקבלות החלטות על פטורים ממכרזים פומביים מבלי לשקף בפומבי את הליכי קבלת אותן החלטות, מייצר תנאים "נוחים" להתעלמות מקיום הוראות הדין בדבר החובה לפרסם מכרזים פומביים.

12. הכשל המדובר מונע את האפשרות לביקורת אזרחית יעילה על החלטות רבות מאוד של רשויות מקומיות בקשר עם החובה לפרסם מכרזים פומביים. כשל זה יוצר קרקע פוריה להפרת החוק והתקנות. כשל משמעותי זה של חוסר שקיפות מחייב לדעת העותרת התערבות ותיקון.

13. שיקוף יזום של הליך קבלתן של החלטות על התקשרויות בפטור מחובת פרסום מכרז כאמור דרוש כדי להסיר חסם הניצב בפני מימוש זכויותיהם של צדדים מעוניינים. הוא חיוני ביותר גם כדי לעודד את מקבלי ההחלטות ברשויות המקומיות להקפיד על קיום עקרונות השוויון, ההגינות והיעילות הכלכלית, שבבסיס דיני המכרזים הציבוריים ולפעול לתועלת הציבור באופן אופטימלי.

14. אין זה סוד, כי בשנים האחרונות מתהווה תופעת שחיתות הולכת וגוברת ברשויות המקומיות. עמד על כך כב' השופט מני מזוז, בעת שכינה כיועץ המשפטי לממשלה:

"יש את התחושה שככל שיש שחיתות, וכנראה שיש ברמות כאלה ואחרות, אנחנו לא יכולים למדוד אותה והיא נמצאת יותר בשלטון המקומי מאשר בשלטון המרכזי. בשלטון המקומי, המערכת מפורזת מאוד, מאות רשויות מקומיות, מנגנוני פיקוח יותר רופפים. לשום שר או ראש ממשלה אין כהוא זה מהסמכויות של ראש עיר בתחומים הרלוונטיים להפעלת שחיתות." (ההדגשה אינה במקור – א.ש.)

ובהמשך מציין מזוז את תחום ההתקשרויות הציבוריות כזירה לחוסר תקינות מינהלית ברשויות המקומיות:

"בכל נושא המינויים הפוליטיים וההתקשרויות ברשויות והתאגידים העירוניים. גם שם המצב פרוץ. די אם אני אזכיר כי ועדות המכרזים ברשויות המקומיות הן ועדות של נבחר ציבור, ולא של פקידים כמו במערכת הממשלתית. זה בעצם המימשק המובהק ביותר של חיבור של הון ושלטון בארץ ובכל העולם." (ההדגשה אינה במקור – א.ש.)

רענן בן צור "מזוז: קשה יותר לטפל בשחיתות בשלטון המקומי" פורסם ב-Ynet ביום 14.11.2004 בכתובת: <https://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3003742,00.html>

15. בדבריו, בפני הוועדה לענייני ביקורת המדינה, ציין מזוז גם דברים אלה:

"לפי מיטב שיפוטנו, הרשויות המקומיות הן אחד המוקדים המובהקים ביותר למעשי שחיתות מסוגים שונים: שוחד, מינויים פסולים, הטיית מכרזים ועוד." (ההדגשה אינה במקור – א.ש.)

פרוטוקול מס' 261 משיבת הוועדה לענייני ביקורת המדינה, יום שלישי, י"ב בכסלו התשס"ט (9 בדצמבר 2008), שעה 10:00.

16. יש לציין, כי מקרי השחיתות הרבים שנחשפו ברשויות המקומיות בשנים האחרונות מחזקים ביתר שאת את דבריו של מזוז.

17. מן האמור עולה, כי השילוב של רשויות מקומיות והתקשרויות ציבוריות אינו מלבב בעיניים שוחרות מינהל תקין. הוא בוודאי מצב הדורש התערבות תמידית של המחוקק ובתי המשפט כדי להדביר את השחיתות ולכונן מינהל תקין.

18. הגברת השקיפות כמתבקש בעתירה זו, עשויה להגביר את הביקורת האזרחית על התנהלותן של רשויות המקומיות בקשר עם התקשרויות ציבוריות ולסייע בצמצום משמעותי של התופעות השליליות האמורות.

הסעד נשוא העתירה אינו זר לתקנות העיריות (מכרזים) ולצווים המסדירים את מכרזי רשויות ומועצות מקומיות

19. הסעד המבוקש בעתירה כלל אינו זר לתקנות העיריות (מכרזים) ולצווים המסדירים את מכרזיהן של רשויות מקומיות ומועצות אזוריות. למעשה, באופן תמוה, שיקוף החלטות בדבר מתן פטור ממכרז מתקיים ביחס להוראת פטור אחת בלבד, מתוך שלל הוראות פטור אחרות הקיימות בתקנות העיריות (מכרזים). ובמה דברים אמורים?

20. בעקבות פסיקת בית המשפט העליון בעע"ם 17774/14 חן המקום בע"מ נ' עיריית קרית אונו (16.6.2016), בתאריך 11.1.2018 הוכנסה לתקנות העיריות (מכרזים) תקנת משנה 3(15) [ק"ת, התשע"ח מס 7928, הוראת שעה תשע"ח-2018] המתירה לעיריות, בכפוף למספר תנאים, להתקשר בפטור מחובת פרסום מכרז פומבי עם חברה שבעלי המניות שלה הם רוב הרשויות המקומיות.

21. אחד התנאים המוקדמים להתרת התקשרות בפטור מחובת פרסום מכרז פומבי כאמור, הוא פרסום מראש של החלטת הוועדה המוסמכת לפי תקנה 3(15)(ב) לתקנות העיריות (מכרזים) לערוך את ההתקשרות בפטור ממכרז. כאמור בתקנה 3(15)(ג):

"...החלטות הוועדה לפי פסקת משנה (ב) ינומקו ויפורסמו באתר האינטרנט של העירייה שבעה ימי עבודה לפחות לפני כריתת החוזה, לרבות האפשרות לפנות לוועדה בנושא, והתקופה שבה ניתן לפנות כאמור, אלא אם כן החליטה הוועדה אחרת בהחלטה מנומקת מטעמים של דחיפות; הסכם שנערך לפי פסקה זו יפורסם באתר האינטרנט של העירייה לא יאוחר משבעה ימי עבודה מיום כריתתו."

22. במקביל להתקנת התקנה הנ"ל, נוספו הוראות דומות ביחס למועצות אזוריות ומועצות מקומיות (סעיף 3(15) לתוספת השנייה בצו המועצות המקומיות (מועצות אזוריות), תשי"ח-1958 וסעיף 3(15) לצו המועצות המקומיות, התשי"א-1950, בהתאמה).

23. בד בבד עם התקנת התקנה הנ"ל בתקנות העיריות (מכרזים) נוצרה אסדרה לא שווה ובלתי אחידה בין הוראות הפטור הנוספת הקיימות בתקנות העיריות (מכרזים), שלגביהן לא קיימת חובת שיקוף מוקדם של הליכי קבלת החלטות על פטורים ממכרזים פומביים [ראו תקנה 3 שכותרתה "פטורים" ותקנה 8 שכותרתה "מכרז זוטא"], מצד אחד, לבין תקנת הפטור המעוגנת בתקנה 3(15) מצד שני, שבה כן קיימת חובת שיקוף מוקדמת, הכוללת גם פרק זמן סביר להגשת השגות.

24. חוסר האחידות והסבירות המדובר ביחס לחובת השיקוף המוקדם בין תקנות הפטור, נעדר כל הצדקה כלשהי, בשים לב שמהותן הבסיסית של הוראות הפטור הנוספות הקיימות בתקנות העיריות מכרזים אינה נופלת מזו של הוראת הפטור המעוגנת בתקנה 3(15) לתקנות העיריות (מכרזים).

25. אדרבה, הוראת תקנה 3(15) פורשת את חסותה על פטור מהתקשרות עם גוף ציבורי (התקשרות שלכאורה דורשת פיקוח מצומצם). לעומת זאת, הוראות פטור אחרות הקיימות בתקנות (כדוגמת תקנה 3(3) המקנה פטור מהתקשרות עם גופים פרטיים, כדוגמת המקרה השכיח של "ספק יחיד" (התקשרות הדורשת פיקוח מוגבר)) אינן חוסות בצילה של הוראה המחייבת לשקף את הליך קבלת ההחלטות לגביהן.

26. הדברים האמורים לעיל נכונים ומכוונים באותה מידה, בהתאמה הנדרשת כמובן, ביחס לחקיקה המסדירה את מכרזיהן של יתר הרשויות המקומיות (כאמור לעיל), אשר לשם הקיצור לא צוינו באופן פרטני.

מנגנון דומה לסעד המבוקש קיים בתקנה ג1. לתקנות חובת המכרזים

27. בעוד שתקנות העיריות (מכרזים) מכילות הוראה אחת בלבד המחייבת פרסום של החלטות והנמקות בדבר מתן פטור מחובת פרסום מכרז פומבי, תקנות חובת המכרזים, תשנ"ג-1993 מכילה הוראה גורפת לאותו עניין, אשר חלה ביחס לכלל הוראות הפטור מחובת מכרז, למעט מספר חריגים. כאמור בתקנה ג1 לתקנות חובת המכרזים שכותרתה פרסום והחלטות:

” (א) גוף ציבורי שהחליט לבצע התקשרות שלא באמצעות מכרז לפי תקנות אלה, למצט התקשרות לפי תקנה 3(1), יפרסם את החלטתו המנומקת באתר האינטרנט בתוך חמישה ימי עבודה ממועד קבלת ההחלטה.”

[החריגים לתחולת ההוראה מופיעים בתקנות משנה ב-ג]

28. יאמר, כי כוונותיהם של גופים הכפופים לתקנה 3(1) לתקנות חובת המכרזים להתקשר בפטורים ממכרזים פומביים מתפרסמות לפני מתן האישורים להתקשרויות הנ"ל. לאחר חלוף המועד להגשת השגות מתפרסמות גם ההחלטות הרלוונטיות. ראו באתר האינטרנט של מינהל הרכש הממשלתי בכתובת:

[.https://www.mr.gov.il/ExemptionMessage/Pages/SearchExemptionMessages.aspx](https://www.mr.gov.il/ExemptionMessage/Pages/SearchExemptionMessages.aspx)

29. חוסר האחידות הבולט והבלתי סביר בין תקנות העיריות (מכרזים), מחד גיסא, לבין תקנות חובת המכרזים, מאידך גיסא, הינו פער נורמטיבי בלתי מוצדק לחלוטין בהתחשב בצורך להשליט מנהל תקין ולמנוע שחיתות ברשויות המקומיות.

30. המצב הנוכחי, שבו הליכי קבלת החלטות על מתן פטורים ממכרזים פומביים ברשויות המקומיות אינם שקופים ואינם נתונים לביקורת ציבורית או לבחינה מול המצב האמיתי בשוק, הינו בלתי סביר באופן קיצוני. שמירה על עקרון השוויון, ההגינות ועל המטרה הכלכלית של המכרז הציבורי בכלל, ובהתקשרויות הרשויות המקומיות בפרט, מחייבת התערבות ותיקון המצב.

החובה לשתף את הציבור בהחלטות על הקצאת משאבים ציבוריים

31. הסעד המבוקש בעתירה זו נעוץ, בין היתר, בחובת רשויות הציבור לשתף את הציבור בהחלטות על הקצאות משאבים ציבוריים. בהקשר דגן יש לראות בהקצאת משאבים ציבוריים לא רק את המצב שבו הרשות מעבירה את נכסיה לרשותו של צד שלישי, אלא גם את המצב שבו הרשות מקצה את מקורותיה הכספיים, שאף הם משאב ציבורי, כדי לרכוש טובין ושירותים.

32. ממילא, חובת השיתוף צריכה להתקיים בנסיבות שבהן הרשות מחליטה להחריג עצמה מחובת פרסום מכרז פומבי ולערוך התקשרות ללא מכרז. חובת הפרסום ושיתוף הציבור של כוונות הרשויות המקומיות להתקשר ללא מכרזים אינה מקוימת.

33. המשפט המנהלי הישראלי מכיר בחובה המוטלת על רשויות הציבור לפרסם מראש מידע על הכוונה לקבל החלטה על הקצאת משאבים ציבוריים (ראו דפנה ברק ארז משפט מנהלי כרך א 295 (התש"ע-2010). לעניין זה מציינת כב' השופטת ברק ארז בספרה הנ"ל:

”פרסום כזה נועד להבטיח לא רק שוויון והגינות בתוכן ההחלטה מבחינה מהותית, אלא גם ליצור מסגרת פרוצדורלית לשיתוף הציבור בתהליך קבלתה.” (שם).

34. בפסק דינה של כב' השופטת טובה שטרסברג-כהן בעניין בג"ץ 3638/99 **בלומנטל נ' עיריית רחובות**, פד"י נד(4) 220, 230-231 (2000), ציינה כב' השופטת את **חובת הפרסום**, כנדבך ראשון בהליך הקצאה תקין של משאב ציבורי בפטור ממכרז.¹ חובה זו, כדעת השופטת שטרסברג-כהן היא פועל יוצא של מספר יסודות במשפט המינהלי: (1) חובת השקיפות; (2) אופייה הדמוקרטי של מדינת ישראל; (3) חובת הנאמנות של נבחרי הציבור ו-(4) זכות הציבור לדעת:

"נדבך ראשון בהליך הקצאה תקין הוא הפרסום. חובת הפרסום היא פועל יוצא של השקיפות הנדרשת לצורך תקינותו של ההליך המינהלי... חובת הפרסום של ההליך המינהלי נגזרת מאופייה הדמוקרטי של המדינה, מחובת הנאמנות של נבחרי הציבור ומזכות הציבור לדעת... חשיבות הפרסום מקבלת משנה תוקף שעה שמוקצים משאבי ציבור לגוף פרטי או לעמותות, בפטור ממכרז וללא תמורה, וזאת לשם מניעת חשש להענקת טובות הנאה למקורבים ולתומכים... בפרסום כוונתה של מועצת העיר להקצות קרקע לגוף מסוים או לצורך מסוים ובפרסום הקריטריונים לכך, יש כדי לאפשר ביקורת ציבורית ושיפוטית על הנעשה בכספי הציבור ובמקצועי ולהבטיח הקצאה השומרת על האינטרס הציבורי... יש בכך גם משום מתן אפשרות להתמודדות הוגנת על משאבי הציבור שבידי העירייה ועל הקצאת משאבים אלה לצרכי האמיתיים של הציבור".

35. פסיקת כב' השופטת שטרסברג-כהן, יפים אף לענייננו, כמנומק לעיל.

המצב הנוכחי הינו בלתי סביר באופן קיצוני ובלתי רצוי

36. אין חולק, כי השקיפות הינה מכשיר ראשון במעלה להגברת אחריות הרשות הציבורית, לשיפור היעילות השלטונית ולהעצמת האזרח ומעורבותו בעשייה הציבורית. השקיפות היא כלי שערכו בלתי יתואר, להגברת אמון הציבור ברשות הציבורית ולהעלאת אמון המתמודדים והמתמודדים הפוטנציאלים במכרזים ציבוריים בשיטת המכרז.

37. פרסום יזום, שוטף ואמין של כוונות הרשויות המקומיות על עריכת התקשרויות בפטורים ממכרזים, בדומה למנגנון הקיים ביחס לרשויות הכפופות לחוק חובת המכרזים הינו בעל חשיבות עצומה בהשגת המטרות הנזכרות. שכן, התקשרויות הרשויות המקומיות הוא אחד הכלים למימוש מדיניותן, והן גם, בכל הצער, זירה שלעיתים מתרחשות בה פגיעות בטוהר המידות.

38. הרשות המקומית, ככל רשות ציבורית, "מתפקדת כ'נאמן' המופקד על משאבי הציבור ולכן נושא בחובות יתרות כלפי הציבור." (דפנה ברק-ארז "נאמנות, אמון והגינות במשפט המינהלי" חובות אמון בדין הישראלי (כרך שלישי) 171 (2016). הנאמנות, כגישת ברק-ארז: "...משמשת תשתית להטלת חובות יתרות על מי שמשמש נאמן – חובות אמון.

¹ במקרה הנדון ההתקשרות המדוברת ללא מכרז, נעשתה ללא תמורה. לדידנו אין לעשות אבחנה בין התקשרות בפטור ממכרז לבין התקשרות בפטור ממכרז ללא תמורה לעניין חובת הפרסום המוקדם ושיתוף הציבור, ובכלל זה ציבור הספקים הרלוונטים.

39. באופן כללי חובות אלו ממוקדות בהבטחת האינטרסים של הנהנה מן הנאמנות מול אינטרסים אחרים...הן כוללות **חובות גילוי** רחבות מאלה שהדין מטיל בנסיבות רגילות..." (שם, 173) (ההדגשה אינה במקור – א.ש.).

40. יש לקבוע, איפוא, כי המצב הנוכחי, שבו התקשרויות הרשויות המקומיות בפטור ממכרז נעשות "מאחורי הקלעים", ללא פרסום וללא שקיפות כמתבקש בנסיבות העניין, אינו סביר באופן קיצוני ואינו ראוי, במיוחד על רקע היות הרשות הציבורית נאמן הציבור, שיש להטיל עליה חובות גילוי יתרות.

41. היבט נוסף של חוסר הסבירות הקיצוני שבו לוקה המצב הנוכחי הוא חוסר האחידות הנורמטיבי הכפול שעליו מצביעה עתירה זו.

ראשית, דווקא רשויות השלטון המרכזי, הכפופות למנגנוני פיקוח ובקרה קפדניים יחסית, כן כפופות לחובה לשקף באופן יזום את כוונותיהן להתקשר ללא מכרז. לעומתן, הרשויות המקומיות, הכפופות למנגנוני פיקוח ובקרה פחות קפדניים, ומהוות זירה משמעותית לשחיתויות, אינן כפופות לחובה כזו.

42. **שנית**, חובת הגילוי היזום של התקשרויות ללא מכרז קיימת ברשויות המקומיות רק ביחס להתקשרויות, אשר פחות מעוררות צורך בפיקוח ובקרה (דוגמת תקנה 3(15)(ב) בתקנות העיריות מכרזים) ואינה קיימת, משום מה, ביחס לכל יתר הוראות הפטור, אשר דורשות פיקוח ובקרה מוגברים.

43. מכל האמור לעיל, יש לראות במצב המשפטי המתואר חוסר סבירות קיצוני המחייב את התערבות בית המשפט הנכבד לתיקון המצב כמבוקש בעתירה זו.

מיצוי הליכים

44. קודם להגשת עתירה זו פנה העותר אל המשיב לצורך מיצוי ההליכים וליתר את העתירה, אך הוא **מעולם לא נענה**.

45. ביום 24.4.2018 פנתה העותרת אל המשיב בדוא"ל. אל הפניה בדוא"ל צורף מכתב דרישה מפורט.

46. עותק מהפניה בדוא"ל ומהמכתב הועבר במקביל גם לסגן שר הפנים, למחלקה המשפטית ולמחלקת פניות הציבור במשרד הפנים.

47. עותק נשלח אל הנמענים (למעט סגן השר) גם באמצעות הפקס.

רצ"ב העתק מן הפניה ומן המכתב, עם אישורי הפקסימיליה, מסומנים יחדיו באות **"א"**.

48. באותו היום התקבל מענה אוטומטי מכתובת הדואר האלקטרוני של המשיב, המאשר את קבלת פניית העותרת:

מאת: דואר כללי שר <SAR@moin.gov.il>

נשלח: יום שלישי 24 אפריל 2018 16:17

אל: Dr. Oren Shabat

נושא: מענה אוטומטי: שיקוף מוקדם של החלטות והנמקות הרשויות המקומיות בדבר מתן פטור ממכרז פומבי

שלום רב,

מאשרת בתודה קבלת פנייתכם אשר הועברה לטיפול ולתגובת הגורמים המקצועיים. עם התקדמות הטיפול, נעדכנכם.

בברכה,

לשכת השר (ההדגשה אינה במקור – א.ש.)

רצ"ב העתק מן המענה האוטומטי, מסומן באות **"ב"**

49. בתאריך 28.5.2018 שוב פנתה העותרת אל המשיב, באמצעות הפקס.

רצ"ב מכתב העותרת ואישור הפקס, מסומנים יחדיו באות **"ג"**.

50. משלא מסר המשיב מענה ענייני לפניית העותרת, בתאריך 6.6.2018 שוב פנתה העותרת אל המשיב בדוא"ל. בפעם זו התריעה העותרת, כי היה ולא יתקבל מענה ענייני עשויה היא לשקול עתירה לבג"ץ.

רצ"ב העתק מפניית העותרת בדוא"ל, מסומנת באות **"ד"**.

51. המענה היחיד שקיבלה העותרת מהמשיב הוא מענה אוטומטי זהה לזה המצוטט לעיל.

רצ"ב העתק מן המענה האוטומטי שהתקבל בדוא"ל מסומן באות **"ה"**.

52. משחלפו למעלה מ-45 הימים הקצובים בסעיף 2(א) לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958 למסירת החלטת המשיב, והחלטה כזו לא נמסרה רואים בכך החלטה לסרב לבקשה ללא מתן נימוקים (חוו"ד משרד המשפטים מיום 29.10.2017 לעניין **"הסדרת חוסר בהירות בחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), התשי"ט-1958"**).

53. העותרת זכתה בהתעלמות מוחלטת מצד המשיב, ובהיעדר מנוס מכך מוגשת עתירה זו לבית המשפט הנכבד.

סיכום

54. התקשרויותיהן של רשויות מקומיות עם צדדים שלישיים נושאות אופי ציבורי מובהק הנוגע לשימוש במשאבים ציבוריים. חשיבות שיקופן של התקשרויות אלו הינה גבוהה במיוחד כאשר ההתקשרויות נערכות ללא מכרז, שאז נערכות ההתקשרות ללא פיקוח ציבורי או אזרחי מספיק.

55. שיקוף יזום של מידע מוקדם אודות כוונותיהן של רשויות מקומיות להתקשר בחוזים שלא באמצעות מכרזים פומביים ושיקוף ההנמקות לאותן כוונות, תוך מתן שהות מספקת להעלות את השגותיהם של צדדים מעוניינים, עשוי להועיל לציבור במספר היבטים חשובים:

- א. הגברת יעילותו הכלכלית של המכרז ובכך מיקסום התועלת הציבורית;
- ב. שיפור איכות המינהל;
- ג. מניעת שחיתויות;
- ד. הגברת אמון הציבור ברשות הציבור.

56. יתר על האמור, מתן סעד כאמור יביא לשיתוף הציבור בהחלטות חשובות של הרשויות המקומיות בנוגע למשאבים ציבוריים ויבטל את האנומליה וחוסר הסבירות הקיצוני שעתירה זו מצביעה עליהם.

57. מכל האמור, מן הדין ומן הצדק ליתן צו על תנאי כמבוקש, ולאחר קבלת תשובת המשיב, לעשותו למוחלט.

17 יוני, 2018.

ד"ר עו"ד אורן שבת

ב"כ העותרת